

redu kakor prej. Upadi Rusov se skoro nič ne poznajo več. — Kdaj bodo Rusi pregnani iz komitata Zemplen, je le še vprašanje časa, ker Rusi nimajo več nikake zveze z glavno rusko armado v Galiciji. Radi tega je izključeno, da bi ruske čete, ki se še nahajajo na Ogrskem, dobile kako pomoč od glavne armade. V komitatu Saros so naši pričakovali Ruse v dobro pripravljenih postojankah in so jih vrgli z velikimi izgubami nazaj.

Dva ruska bataljona se udala.

Budimpešta, dne 27. novembra.

V mesto Nyinegyhaza so pripeljali 1000 Rusov, katere so ujeli Avstrijci na Karpatih. List „Az Est“ poroča zanimiv dogodek o dveh ruskih bataljoni. Rusi so poskušali, da bi obkolili dve naši stotniji, a ko je prišel celi ogrski domobranski polk, sta bila oba ruska bataljona obkoljena. Naši so naskočili Ruse, ki pa so pometali orožje proč in naznanjali s povzdignjenimi rokami, da se udajo.

Japonski topovi pred Przemyslom.

Iz Milana javljajo: Tukajšnji „Corriere della Sera“ poroča, da bombardirajo (obstreljujejo) Rusi Przemysl z japonskimi težkimi topovi.

Japonska armada proti Nemcem in Avstrijcem.

Berolin, dne 27. novembra.

„Berliner Tagblatt“ prinaša sledečo vest lista „Ruskoje Slovo“: Ker se bitka na nemško-francoskem bojišču še vedno ni odločila in ker je tudi Turčija posegla v sedanjo vojno, k tem spletkam pa so se pridružili nemiri v Perziji, se je ruska vlada odločila, da pokliče na pomoč na evropsko bojišče japonsko armado. Med rusko in japonsko vlado se vrše pogajanja, od katerih je odvisno če in kako močno armado bodo dali Japonci Rusom na pomoč.

Rusija kliče svoje črnovojnikke pod orožje.

Milan, dne 27. novembra.

„Corriere della Sera“ javlja: Rusija je poklicala osem letnikov svoje črne vojne pod orožje.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Maribor, 29. novembra.

Vkljub mrazu, snegu in visoki vodi napreduje naša ofenziva v Srbiji z naglico, katero je treba občudovati. Prodiramo v vseh skupinah. Iz uradnih poročil se da posneti, da se naše skupine bojujejo v teh-le prostorih: prva skupina se bori na spodnji Kolubari med Lazarevcem in Obrenovcem; druga skupina stoji 20 do 30 km jugoizhodno od Kolubare; tretja skupina se nahaja v prostoru Užice—Kosjerici in nam javlja, da so Užice že v naših rokah; ta skupina se očitno pomika proti Nišu; četrta kolona se pomika čez Lunobor proti Gornjemu Milanovu in je zadnje dni zavzela bregove pri Šiljaku. Napredujemo torej zares z vsemi skupinami. Naše čete prodirajo na tako spreten način, da bodo Srbi težko branili delj časa Kragujevac.

Kaj se godi okoli Belgrada, nimamo nobenih poročil.

Uradno poročilo s srbskega bojišča.

Dunaj, 27. novembra.

Z južnega bojišča (proti Srbom) se uradno poroča:

Boji ob reki Kolubari se ugodno razvijajo. Tudi včeraj smo kljub krepkemu sovražnemu odporu zasedli več ozemlja, ujeli 900 Srbov in uplenili en sovražni top.

Splošno zelo slabo vreme, v nižavah globoko blato, na višinah snežni zameti, ki zabranjujejo tudi razgled, sicer ovirajo bojevanje, vendar je razpoloženje čet, kakor se poroča iz bojne črte, prav izborna.

Mesto Užice Avstrijci zasedli.

Dunaj, dne 28. novembra.

Z južnega bojišča se uradno poroča:

Tudi včeraj so se na bojišču v Srbiji na celi bojni črti vršili boji. Več važnih, z okoli utrjenih postojank so naši zavzeli z naskokom. Posebno pomembno je zavzetje postojank na Šiljaku, ki daleč na okrog obvladujejo vse druge postojanke. Znova smo ujeli 900 Srbov in uplenili 3 topove.

Srbi so raztrobili v svet neresnično poročilo, da so pri Rogatici (ob bosanski meji izhodno od Sarajeva) premagali neko avstrijsko kolono. Naša armada pa je na to srbsko vest odgovorila s tem, da je včeraj (petek) vkorakala v mesto Užice. (Užice ležijo kakih 130—135 km izhodno od Sarajeva, ne daleč od izvira reke Morava.)

Naši so v novejših bojih uplenili mnogo trena. Med tem je prišel v naše vojno ujetništvo tudi 16letni vnuk srbskega vojvode Putnika. Radi nežne mladosti in z ozirom na to, da pripada ujetnik odlični srbski rodovini, je armadno poveljstvo določilo, da se z mladim Putnikom v ujetništvu prijazno ravna.

Obleganje Belgrada.

Berolin, 27. novembra.

„Berliner Tageblatt“ poroča iz Zemuna: Uspeh obstreljevanja Belgrada je popolnoma tak, kakor se je pričakovalo. Domneva se, da se biva srbska prestolnica ne bo mogla dalje držati kot do nedelje, dne 29. novembra. Na vsak način se mora računati še na močno utrjeno trdnjavo črto Balvec—Avala pred Belgradom (na južno-izhodni strani), katera še bo padec Belgrada za nekaj malo časa za vlekla.

Srbi zapuščajo Kragujevac.

Sofija, 27. novembra.

Srbsko civilno prebivalstvo je že zapustilo mesto Kragujevac. V mestu so ostali samo uradniki in srbski glavni stan. Neprestano prihajajo na bolgarska tla srbski vojaški begunci, ki se nahajajo navadno v zelo slabem položaju.

Kuga v srbski armadi?

Iz Soluna poročajo, da se je pojavila med srbskim vojaštvom kuga. Grška vlada je zato zabranila nadaljne pošiljanje srbskih ranjencev preko Soluna v Bitolj ter je tudi zaprla grško-srbsko mejo za 30 dni.

Črnogorci so sili vojske.

Iz Mostarja se z dne 24. novembra poroča berlinskemu listu „Germania“:

Včeraj (dne 23. novembra) so prignali v Mostar 1300 srbskih in črnogorskih vojnih ujetnikov. Med njimi se nahaja tudi črnogorski polkovnik, kateri pripoveduje, da so Črnogorci dne 8. novembra brzojavili srbskemu armadnemu vodstvu, da se Črnogorci ne morejo več boriti z Avstrijci, ako kmalu ne pride ruska pomoč. V Cetinju so se vršili zadnje dni večji nastopi na ulici, v katerih je ljudstvo zahtevalo, naj se takoj sklene mir. Nikita bo takoj za mir, kakor hitro bo sprevidel, da mu njegovi ruski, francoski in angleški strici ne bodo dali več nobene denarne podpore, katera je za nadaljno bojevanje Črnogorcem krvavo potrebna.

Nemško-francosko bojišče.

Maribor, 29. novembra.

Francozi so zadnji čas poskusili več upadov v Alzacijo, a so bili po nemških poročilih odbiti. Ob belgijski obali se vsak dan prikazujejo angleške ladje, a radi nemških topov ne morejo z uspehom posegati v boj. Poroča se, da se na nemški in francosko-angleški strani v Flandriji pripravljajo novi veliki spopadi. Ali bodo že odločili borbo, kdo ve.

Uradno poročilo o stanju nemških armad.

Berolin, dne 28. novembra.

Iz velikega vojnega stana z dne 28. novembra predpoldne se poroča:

Na zahodnem bojišču je ostal položaj nespremenjen.

Vsi sunki francoskih čet v gorovju Argonnen so bili odbiti. V gozdu ob severno-zahodni strani Apremouta in v Vogezih so odvzele nemške čete Francozom nekaj strelskih jarkov.

V Izhodni Prusiji so se vršili le neznatni boji. Pri Loviczu so nemške čete vnovič napadle Ruse. Bitka še traja dalje.

Močni napadi Rusov zahodno od mesta Nowo Radomsk so bili odbiti.

Na Južnem Poljskem je položaj nespremenjen.

Položaj v zahodni Flandriji.

Amsterdam, dne 25. novembra.

Amsterdamskemu listu „Telegraf“ se javlja iz Sluissa: Viharji in snežni zameti so včeraj, dne 24. novembra, onemogočili vsako bojevanje ob morsk obali. Zvečer ni bilo slišati gromenja topov. Meja med Belgijo in med obrežje Flandrijo je še tudi sedaj popolnoma zaprta in jo stražijo nemški črnovojnik. V boju za Ypern ni bilo nobene spremembe. Mraz je ponehal in tla so zopet spremenjena v močvirje, osobito, ker je v zadnjem času padlo obilo snega. V Rousselaeru vlada mir. Pošiljanje čet na bojno črto in prihod ranjencev traja dalje. Strelski jarki obeh armad so po nekod komaj 50 metrov oddaljeni drug od drugega. Razločno se sliši, kako se vojniki pogovarjajo med seboj. Vojaki hudo trpijo v jarkih vsled mokrote in ledu.

Angleži iznašili nove velikanske topove.

Berolin, dne 25. novembra.

Berolinskemu listu „Lokalanzeiger“ se poroča iz Pariza: Vsi pariški listi prinašajo dolga, tajnooblašena se glaseča poročila o novih velikanskih angleških topovih, katere so baje že spravili na zahodno bojišče. Učinek strela iz takega topa je baje naravnost neverjetno strahovit.

Turčija-Rusija-Anglija-Francija.

Maribor, 29. novembra.

Ob kavkaški meji so se vršili med poizvedovalnimi oddelki ruskega in turškega vojaštva neznatni spopadi.

Turške sprednje straže so glasom neuradnih poročil že prekoračile Sueški prekop. Angleško brodovje se je umaknilo in prekop je baje zaprt za plovo Turkom sovražnih ladij.

Spor med Turčijo in Rumunijo.

Rumunija pridržala 150 vagonov turške municije.

Budimpešta, dne 26. novembra.

„Az Est“ poroča iz Sofije: Rumunija je na meji pridržala 150 vagonov streliva, ki je bilo namenjeno za Turčijo. Rumunija je ta korak utemeljila s tem, da kot nepristranska država ne sme dopustiti pošiljanja municije po svojem ozemlju. Turška vlada je v tej zadevi poslala Rumuniji noto, v kateri ugovarja rumunskemu postopanju, češ, da je pridržana municija dospela v Rumunijo še pred izbruhom vojne.

Sueški prekop ostane odprt.

Carigrad, 26. novembra.

Carigrajski list „Ikdam“ odobrava zagotovilo, katero je dala Turčija Italiji, da se Sueški prekop ne sme zapreti. Italija naj tozadevno ne goji nobene dvoma, kajti če bi bila ovirana prosta plovba po Sueškem prekopu, bi to tudi Turčiji ne bilo v prid. Morsko obrežje Turčije je ustvarjeno tako, da je v korist Turčije, če ostane Sueški prekop odprt. „Ikdam“ sklepčno zatrjuje, da se Italiji ni treba nič bati „svete vojske“, kar je tudi razvidno iz besedila „svete vojske.“

Vojska med Perzijo in Rusijo.

Carigrad, dne 26. novembra.

Turški list „Tasvir-i-Efkia“ poroča, da se bo Perzija udeležila vojske zoper Rusijo. Perzija le še čaka trenutka, ko bo turška armada na Kavkazu dosegla večje uspehe. Rusija bo potem morala poslati zopet nove čete zoper Turke in ne bo mogla pomnožiti svoje armade, ki stoji ob perzijski meji. Krvoprelitje v Tabrisu bo spor med Rusi in Perzijci le še poostroilo.

Na morju.

Italija ojačuje svojo vojno mornarico.

Rim, dne 27. novembra.

Laški kralj je podpisal dekret, v katerem se zahteva od italijanske zbornice znesek 200 milijonov lir kot izvanredni izdatek za vojno mornarico za leto 1914-15. Italijansko mornariško ministrstvo javlja, da se bo uporabil ta znesek za nabavo novih težkih ladijskih topov in za nove podmorske čolne.

Potop velike angleške ladje.

London, 26. novembra.

V včerajšnji seji angleške zbornice je naznačil Churchill, prvi lord angleške vojne mornarice, da se je dne 25. novembra zjutraj pri Sheernessu potopila velika angleška bojna (linijska) ladja „Buwak.“ 700 do 750 mož posadke se je potopilo in le 12 mož pomorščakov je bilo rešenih. Admirali, ki so bili pričaz grozne nesreče, so zatrjevali, da je bil vzrok potopa ladje eksplozija (razstrelba) v notranjih prostorih ladje. Ladja se je potopila v nekaterih minutah.

Velika angleška bojna (linijska) ladja „Buwak“ je bila starejšega izvora, kajti zgrajena je bila leta 1899, njena tonaža je znašala 15.200 ton in je vozila z brzino 19 milj v eni uri. Oborožena je bila s 4 velikanskimi topovi kalibra 30,5 cm in z 12 topovi kalibra 15 cm. Njena posadka je znašala 750 mož.

Nemški podmorski čoln potopil angleški parnik.

Pariz, dne 27. novembra.

Pariškemu listu „Echo de Paris“ se poroča iz Havra:

Nemški podmorski čoln je potopil severozahodno od Havra angleški parnik „Malachite“, ki je plul iz Liverpola v Havre. Kapitan podmorskega čolna je dal posadki „Malachite“ 10 minut časa, da zapusti parnik. Po preteku tega časa je izbruhnil požar na parniku. Podmorski čoln je nato izginil. Posadka „Malachite“ se je rešila v Havre.

Božična darila vojakom na bojišče.

Kdor hoče vojakom na bojišču poslati kako božično darilo, sme to storiti samo od 5. do 15. decembra. Prej in po tem roku vojaška uprava tega ne dovoli.

Poštni paketi smejo tehtati do 5 kg in ne smejo biti niti dolgi niti široki čez 60 cm. Vojakom se smejo poleg oblačilnih predmetov pošiljati tudi jestvine, am-

pak samo take vrste, da se ne pokvarijo. Kakor na primer: posušene klobase, okajeno meso, salame, trd sir, prepečenec (Zwieback), kakao, čokolada, čaj, konzerve itd. Smejo se pošiljati smodke, cigarete in tobak.

Paketi morajo biti zelo trdno prirejeni. Zavijejo naj se v voščeno platno, lesene zabojе ali pa v ovoje, ki ne pripuščajo dežja. Zaboji naj se zabijejo z žebli, platneni ovoji pa naj se sešijejo. Slabi zaboji in papirnati ovoji so nedopustni.

Naslov mora biti natančen in pravilen; prišit, pritrjen ali pa zapisan na ovoji. Na levo stran paketa naj se zapiše ime in kraj pošiljatelja. Na desno stran v kot naj se napiše: "Vojna pošta". Naslov prejemnika naj bo natančen: priimek, ime, šarža, vrsta vojaštva in pa številka vojne pošte. V paket sam naj se položi še en papirnat naslov, da se v slučaju, da se zunanji naslov strga ali izgubi, odda paket pravega prejemniku.

Vojna pošta seveda ne prevzame za pravočasno oddajo paketa pravemu najemniku nobene odgovornosti, če bi se slučajno pošiljatev izgubila. Zato ni treba na paketih označiti njih vrednosti. Paketov se radi tega tudi ne more rekomandirati, ekspresno pošiljati ali pa proti recepisu. V paketih na noben način ni treba pošiljati stvari posebne vrednosti ali pa denarja, ker se v slučaju izgube ne bo dala nobena odškodnina.

Pošta spremnica naj se izpolni po navadi. Namesto označbe vrednosti naj se napiše: Na lastno odgovornost. Na odrezek se sme napisati samo ime in kraj odpošiljatelja, drugega nič, ker sprejemnik poštne spremnice ne bo dobil v roke. Pač pa se sme položiti v paket sam kako pismo.

Pošta ima za vsak paket znaša 60 vin., ki se v znamkah prilepijo na pošto spremnico.

Paketi, ki se ne morejo oddati zaradi pomanjkljivosti ali izgubljenih naslovov. Paketi pogrešanih, padlih, ranjenih ali obolelih vojakov se ne vračajo nazaj. Pač pa se odpro in vsebina razdeli med potrebne vojake.

Raznoterosti.

Sekovška duhovščina popravlja krivico. V nemških časnikih objavlja obrambno društvo za sekovško škofijo to-le izjavo: Obrambno društvo za duhovnike sekovške škofije je v številki 356 „Grazer Volksblatt“ z dne 9. avgusta 1914 objavilo izjavo, za katero je našlo povod, ker so se slovenski duhovniki lavantinske škofije zapirali, osumljeni veleizdaje. Toda potek sodnih poizvedb in preiskav je na naše veselje dokazal, da osumljenje ni bilo v nobenem slučaju opravičeno. Podpisano obrambno društvo objavlja to, da reši čast slovenske duhovščine v lavantinski škofiji, in pri tem obžaluje, da so bili vsled krivih ovadb uradi kakor tudi podpisano društvo in širji krogi zapeljani ter se je nekrivim duhovnikom povzročilo toliko bridkih ur. Gradec, dne 22. novembra 1914. — Obrambno društvo za duhovnike sekovške škofije. Jurij Schabl, prošt mestne župnije; dr. Ant. Knapitsch, kanonik; dr. Janez Haring, vseučilišni profesor; dr. Janez Köck, vseučilišni profesor; dr. Anton Michelitsch, vseučilišni profesor; dr. Anton Wagner, vseučilišni profesor; dr. Karl Maierhofer, mestni župnik; Karl Schwechler, glavni urednik; p. Placid Berner O. S. B., superior; Kajetan Griessl, profesor; dr. Josip Laudner, profesor; dr. Anton Thier, kaplan.

Iz učiteljske službe. Stalna učiteljica pri Sv. Jerneju pri Ločah, Leopoldina Novak, je imenovana za stalno učiteljico na dekliški šoli v Slov. Bistrici; začasni učitelj pri Sv. Vidu, Maks Križman, je imenovan za stalnega učitelja istotam; Ivan Ozmec, nadučitelj v Kostivnici, je premeščen na Ščavnico.

Profesor Alojzij Vavroh †. Dne 27. novembra je umrl v Gradcu bivši profesor na mariborskem učiteljskem Alojzij Vavroh v 64. letu svoje starosti. N. v m. p.!

Stoletnica rojstva dr. Fr. viteza Močnika. — Dne 1. oktobra 1914 je minulo 100 let, odkar se je porodil v Cerknem na Goriškem dr. Frančišek vitez Močnik. Kdorkoli je hodil v šolo, ga pozna po imenu. Slovenci smo skoro vse svoje staro plemstvo izgubili; potujčili so se. Naši sedanji plemenitaši so si plemstvo priborili s hrabrostjo na bojiščih, ki je lastna sinovom našega naroda, ali pa z „uma svitlim mečem.“ Teh eden je bil tudi Močnik. Bil je velik učenjak na polju računstva, spisal nebroj računskih knjig, ki so še sedaj v rabi, in za njegove izredne zasluge na šolskem polju mu je presvetli cesar podelil red železne krone III. reda in z njim tudi viteštvo. Močnikova zasluga je tudi bila, da so za Slovence odpravili trdonemške šole in začeli uvajati v ljudske šole slovenščino. Da so njegove knjige zares izvrstne, o tem pričajo že njih množštevne izdaje. Še v šolskem letu 1892-1893 se je uporabljalo na avstrijskih srednjih šolah devet Močnikovih knjig v nemškem jeziku, osem v italijanskem, pet v hrvaškem, štiri v poljskem, štiri v rusinskem, štiri v slovenskem in dve v rumunskem jeziku, skupaj v 36 izdajah. Še večja pa je množina njegovih knjig za ljudske šole. Z njimi je Močnik preskrbel ljudske šole vseh avstrijskih narodov. Njegove knjige so se uveljele tudi na Nemškem in Ogrskem. Slovenci smo

sicer mal narod, a iz naše sredine je izšlo že lepo število učenih mož, ki niso samo ponos našega slovenskega naroda, ampak tudi dika cele naše ljube Avstrije. Slovenci nismo zajemali samo iz duševnih zakladov drugih narodov, ampak smo se oddolžili tudi drugim narodom na vseh poljih ved in učenosti in so tudi vsi drugi narodi naše monarhije uživali sadove iz našega rodu.

Krščanski nauk v maternem jeziku. Ogrski minister za pouk in bogočastje, baron Janković, je izdal naredbo, da se mora verstveni pouk vršiti v narodnem (maternem) jeziku. S tem se je odpravila velika krivica na ogrskih šolah. Na tisoče otrok je bilo zaostalo v verskem in нравstvenem oziru, ker niso umevali madžarskega jezika.

Značaj. Hrvatski list „Krščanska škola“ je v svoji 8. številki omenil smrt hrvatskega profesorja Ivo Kovačevića, ki je padel na severnem bojišču v Galiciji. V kratkih besedah se spominja tudi vrlin pokojnega profesorja Kovačevića, ki naj bi dičile tudi vsakega slovenskega profesorja in učitelja. „Pokojni je bil profesor kr. trgovske akademije v Zagrebu in eden izmed onih redkih značajev naše dobe, ki se je na vsakem mestu svojega delokroga izkazal kot popoln človek. Izvrševal je svoje dolžnosti v polnem obsegu bodisi kot učitelj, bodisi — kar je in ostane glavna stvar, če tudi se danes zanemarija — kot odgovoritelj svojih dijakov. V vsakem oziru je bil prof. Kovačević vzor svojim učencem. V srcu prepričan katoličan je vestno izpolnjeval svoje verske dolžnosti. Ni se sramoval — kar se žalibog danes rado dogaja — v pričo mladine očitno kazati svojo iskreno pobožnost. Zato se dijaki ob njegovi inspekciji pri službi božji niso upali nikdar početi kaj takega, kar se ne sklada s svetim mestom, to pa ne iz strahu, ampak iz spoštovanja do njega. Enako so ga ljubili in čislali tudi profesorski tovariši in drugi prijatelji. V šoli je bil pokojni vesten učitelj, v družini pa skrben oče in ljubeznjiv soprog, v vojski hraber junak. Gospod vojnih trum, kateremu je grede na boj izročil svojo deco, naj podeli pokojnemu lvenec slave v nebesih...“

Uradni nastop proti anonimnim denunciantom. Nedeljsko praško „Pravo Lidu“ piše: Število anonimnih denuncijantov (nepodpisanih tožiteljev) je doslej tako višino, da se je čutilo c. kr. okrajno glavarstvo v Kraljevem Gradcu prisiljeno, nastopiti sedaj proti njim v „Uradnem Listu“, kjer pravi: „Dasiravno se je prav tako v uradnem listu, kakor tudi v drugem časopisu že večkrat opozarjalo na neprimernost in nesmotrenost anonimnih dopisov, prihajajo taki dopisi zopet pogostoma ne samo na c. kr. okrajno glavarstvo, temveč tudi na osebni naslov posameznih uradnikov in končno tudi predstojniku urada. Ker okrajno glavarstvo enostavno ne more ugajati poželjenju posameznikov, ki skrivoma ovajajo druge osebe ali opozarjajo na druge nepravilnosti in ker se je skoraj v vseh slučajih po preiskavi dognala neutemeljenost ovadb vsaj v toliko, da se ni moglo postopanje nadaljevati, se izjavlja, da se okrajno glavarstvo v bodoče sploh ne bo oziralo na podobne dopise in jih bo odlagalo tjakaj, — kamor spadajo!“

V Dalmaciji bodo dijaki srednjih šol nosili enotne čepice; pozneje dobe tudi še uniforme, da se boče vsakega dalmatinskega srednješolca takoj poznalo.

č. g. Ranta. Ravno je bil vojni kurat Ratej pri meni in se veselil, da se bo dolgo živel, ker so ga že vsteli med mrtve Ratej, Kopolšek, Lunder, Zagoršak, vsi smo, izvzemši kak mali nahod, ali poper od sitnih (sit venia verbo, ker je premalo rečeno!) k... vedno zdravi in korajžni. Še celo kolera ni nas ugonobila, tako da se nam bo kmalu treba v zimskih ypokojih med Slovaki, katere dobro razumemo, tudi mažarski učiti. Med bolniki sem našel tudi Slovence, a ne v velikem številu. Bili so večinoma Kranjci. Moj prvi mrlič je bil pa Slovenec Grubič Franc iz Zakotja pri Brežicah. Umrl je na rani v trebuh dne 1. septembra v Lopuszni pri Bobrki. Pokopal sem ga na pokopališču v Rakoviciu. Bil je spreviden. Prijatelji se na vsaki dopisnici jezijo čez moj molk, a se motijo. Nam prvič ni lahko mogoče pisati, drugič pa tudi vsega ne dobite, kar se vam piše. Bil sem enkrat sam v družbi recenzorjev (pregledovalcev pošte) pri delu. Svinčnikom niso prizanašali! Pozdrav Vam in vsem cenjenim čitateljem! P. Ž.

Vojni kurat č. g. Franc Kren, ki se je nahajal pri 105. črnovojniški brigadi na severnem bojišču, je močno zbolel ter se vrnil na dopust k Mariji Snežni.

Ni mrtvev. O Francu Fluherju, posestniku v Št. Ilju v Slov. gor., se je pred kakimi štirimi tedni že raznesla vest, da je padel na bojišču v Galiciji. Uradni seznam ranjencev in padlih je namreč imel za beleženega tudi Franca Fluherja kot mrtvega. Te dni pa je Franc pisal svojemu očetu, da je še zdrav v bojni črti.

Slovenski junak. Karol Blatnik, c. in kr. računski podčastnik-narednik pri bosansko-hercegovinskem pešpolku št. 1, je bil vsled posebne hrabrosti na severnem bojišču odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo, dasi je tako odlikovanje pri računovodjih le redek slučaj. Doma je iz Št. Jurija ob Taboru, ter je sedaj pridelen kadru v Budimpešti. Pa ima še dva brata-vojaka; eden (Alojzij) se ravnokar vrača po zaceljeni rani nazaj na bojišče, o drugem (Francu), ki služi pri deželno-brambovskemu pešpolku št. 26, ni več nobenega glasu, odkar se je vojska pričela; le toliko je iz seznamov ranjencev razvidno, da je ranjen, a kje — Bog ve!

Slovenski vojak umrl v Budimpešti. Poroča se nam, da je v bolnišnici v Budimpešti umrl za ranami, dobljenimi na severnem bojišču, Ivan Zidarič, vojak 87. pešpolka. Zidarič je doma iz ormoškega o' kraja. Poleg Ivana sta še dva njegova brata v armadi.

Krompir diši na bojišču kot doma pečenka. Vinko Lorber, trgovski sodrnik od Sv. Križa pri Rogaški Slatini, ki služi pri topniški gorski brigadi (o njem ni bilo cele tri mesece nobenega poročila, mislili smo, da je že mrtev), piše svojemu svaku Iv. Rojs v Ormožu iz severnega bojišča sledeče: Pismo sprejel; me zares veseli, da po daljših časih enkrat v 4 dneh pismo dobim. Od začetka ni bilo možno misliti na pošto in tako so minuli skoro trije meseci, da nismo dobili nobenega poročila od doma. V Rusiji smo mnogo trpeli, posebno od začetka; cele dneve in noči smo bili vedno na potu, a žalibog, dobili nismo nič za jesti in tudi voda je v teh krajih zelo slaba in ni za piti. Kolikokrat nas je lakota rešil krompir, katerega smo pojedli kar z olupmi vred in nam je bolj dišal kot doma pečenka. Obupali pa vsekakor nismo, še vriskali in prepevali smo, da le smo tem lažje pozabili na glad ter na druge križe in težave. Tudi v ognju sem bil nešteto krat, krogle so žvižgale okrog mene kot toča, vsi smo mislili, da se nam bliža zadnja ura, a meni hvala Bogu ni bila določena nobena krogla. Pač je pred tednom zadela krogla moj karabiner, ko sem ga držal pred seboj in je obtičala v njem, sicer bi bilo po meni, predrla bi mi prsa ravno pod srcem. Molitev vendar pomaga. Ko smo nešteto krat zrlj smrti v obraz in so v najhujšem ognju letele krogle kot toča nad nas, sem molil in prosil Mater Božjo, da me varuje in reši smrti in zares sem ostal naravnost na čudežen način pri življenju. V teh hudih časih smo bili 14 dni brez trena, ki se je poizgubil in prišel deloma tudi sovražniku v pest. Lahko si torej mislite: Lakota, mraz, težavni marši in vedni pozdravi sovražnih krogel, to je bila naša mesece trajajoča zabava. Zdaj nam je, hvala Bogu, bolj, imamo vsega dovolj. Pa nekaj perila mi pošljite in priložite nekaj smodk. Zadnji čas, da se preoblečem in rešim sitnih živalic, ki so v vojski skoraj hujša nadloga kot vse drugo. Pozdrave! Vinko.

„Lumpi“ v vojni. „Lumpi“ je maj, bister pes, z velikim črnim „monoklom“ in njegov gospodar je častnik, ki se nahaja na severnem bojišču. Kakor spremljevalec svojega gospodarja se je udeležil ta „Lumpi“ že 19 večjih in manjših bitk, a je ostal še vedno čil in zdrav. O „Lumpiju“ piše njegov gospodar svoji materi: „Streljanju se je privadil „Lumpi“ že pri vojaškem vežbanju. Ko so pa pričele frčati prve krogle, pa je postal „Lumpi“ nervozen. Kamor udari krogla, tam bi hotel biti „Lumpi.“ Z vso silo se zaleti tja, in prične kopati in išče bogve kaj. A čenrav ni njegova barva že davno več bela, vendar je bil sovražniku vedno objekt za streljanje. Sedaj pa so mu naredili vojaki iz ruske obleke pasji ogrtač in s čokolado mu pomazali ostali del života, da je sedaj čisto nevidljiv. Edino temu se želim, da ga niso Rusi že ujeli. Kot pravi „Lumpi“ se slati nankoli in zadnjič ga nismo videli kar dva dni. No, se

Oporoka v šolske namene. V Olomucu na Moravskem je upokojeni sodni svetnik Franc Brdek zapustil češki šolski Matici 100.000 K.

Vlak, ki je vozil iz Maribora popoldne ob 4. uri 14 minut v smeri proti Gradcu, s 1. decembrom ne bo več vozil.

Vojni kurat č. g. Pavel Zagar nam piše dne 21. novembra: Slavno uradništvu! Dolgo, in zelo težko sem pogrešal domače časopise, a sedaj ne združim več. Pošiljajte mi redno svoj list na navedeni naslov. Bratova dopisnica me je opozorila na dopis

dej se je zopet vrnil, sestradan in blaten, da mu je moral vsakdo uganiti ime.

Kaj vse prav pride. Vojaška godba je spremljala vojske do bojne črte, nato se pa vrnila, da pomaga saniteti pobirati ranjene. V tem pa se je zgubila ena krogla do obvezovališča in zadela frajtarja od godbe v prsa. Ali ta ni padel, kakor so pričakovali tovariši, ker krogla je obšla v debeli knjižici, v kateri so bile napisane vse koračnice. „Poglejte vendar, gospod regimentstambor“, zakliče veselo zaleti, „kako je včasih dobro, če ne zna človek vseh koračnic na pamet, temveč jih trobi po notah!“

Hudo pomanjkanje konj. Ruski in francoski listi poročajo, da se je začelo zelo občutno opazovati pomanjkanje konj. Na francoskem je padlo že 60% konj, ki so bili postavljeni v vojno, na ruskem pa 50%. Konj je najbolj izpostavljen sovražni krogli. Ob enem pa je konj najbolj občutljiv glede raznih boleznih in prehlajenja. Vse države, ki se ne udeležujejo vojske, so že izdale prepoved za izvažanje konj. Konjereja se bo v bodočih letih izborna izplačala, ker bodo cene za konje izredno visoke.

Težave vojaških zdravnikov. Neki aradski zdravnik, ki služi kot polkovni zdravnik na severnem bojišču, poroča o težavnem izvrševanju zdravniškega poklica na bojišču sledeče: Pozno ponoči še sem dobil ukaz, da nastopim mesto polkovnega zdravnika pri polku štev. xx. Pol ure pozneje sem že bil v vozu in se peljal v tajinstveno temo. Svojega izvoščeka sem moral neprestano naganjati s samokresom, da je vozil naprej. V jutranjih urah smo prispele v neko mesto, kjer so bile hiše v plamenu. Nobene žive duše ni bilo videti. V neki postranski ulici sem zapazil hišo, kjer je visela bela zastava. In hitel sem tja, misleč, da se nahajajo tamkaj ranjeni. Stara ženica mi namigne, da od daleč in vpije: „Bežite, gospod! Tu so skriti Rusi!“ Pognal sem konje, a prišel pri tem nenadoma v področje ruskega granačnega ognja. Našel sem kritje za hišami in prispel konečno na prosto. Kar zagledam par vojakov. Tekel sem za njimi in spoznal takoj med njimi nekega stabnega častnika. Zaklical sem: „Iščem tu polk štev. xx.“ — „To smo mi“, je odgovoril. Stabni zdravnik je bil neki buhimpeštanski vseučiliški profesor. Povedal sem mu, da sem od včeraj dodeljen njegovemu polku, ki sem ga iskal celi dan. „A potem pa se mi kar pridruži. Drugi bataljon ima velike izgube, a malo zdravnikov“, mi je odgovoril. Od vseh strani so prihajali ranjeni. Eni s krogliami v glavi, drugi v trebuhu, tretji v pljučah. Večina jih je bilo ustrujenih v nogo. Sanitetni vojak delajo nadčloveško. Obvezovanje gre naglo izpod rok. Naši podčastniki so zelo spretni in tudi obvezni paketi služijo prav dobro. Med obvezanjem je zapihal mrzel veter in ubogi ranjeni vojak, ki sem jim moral prerezati obleko, so se pritoževali radi hudega mraza. Strašen je bil tudi smrad, ki nam ga je bil veter nasproti z bojišča. Moral sem si takoj poiskati boljše obvezovališče. Podrli smo neko leseno ograjo in napravili iz nje nosilnice. Z velikimi mukami sem spravil končno ranjene na miren kraj. Tu nam je pridvela nasproti čreda krav. Rekel sem vojakom, naj polove par krav in jih pomolzejo, kar so tudi storili, če tudi vse le z veliko težavo, ker so močno krvaveli in zato seveda tudi oslabei.

Vojno posojilo. Za vojno posojilo sta podpisani v Avstriji že 2 milijardi, na Ogrskem ena milijarda.

Nova vrsta cigaret za dobo vojne. Dokler bo trajala sedanja vojna, se bo prodajala v vseh trafikah in special telnih prodajalnah tobaka nova vrsta cigaret pod imenom „Austria“, od katerih 25% dohodek bo pripadal uradu za vojno oskrbovanje. 1 komad te nove vrste cigaret stane 4 vin, oziroma 100 komadov 4 kro-e.

Več je hotel. Pred sodiščem v Plznu na Češkem je bil obsojen neki Franc Nemeč na 48 ur zapora. Ko je bila razglašena sodba, pa je prosil obsojenec, da bi mu zvišali saj čez zimo kazni za najmanj en mesec. Ali te brezplačne oskrbe za čez zimo ni dobil.

Preveč zahtevano. Železnični stražnik: „Hej, počakaj! Prehod ni dovoljen!“ Gospod: „Oprostite, ali meni je odnesel veter klobuk in ga vrgel čez to progo.“ Stražnik: „Ne velja, čez progo na smet! Počakajte, morebiti se zasuje veter!“

S sanmi po sladkorju. Tak izlet slika Old Nick v listu „Petersburger Herold.“ Cesarica Aleksandra Feodorovna, soproga carja Nikolaja I., se je zelo rada vozila s sanmi. Nekdaj je pravila v navzočnosti barona Stiglitz, tedanjega upravitelja ruske državne banke: „Skoda, da so izleti na saneh poleti nemogoči!“ — „Veličanstvo naj samo veli“, je odgovoril baron Stiglitz kot kavalir. — „Kako? Izlet na saneh poleti v tej vročini?“ je začudeno vprašala cesarica. — „Če me veličanstvo v nedeljo blagovoli počastiti s svojim obiskom, tedaj bo prav gotovo prirejen izlet na saneh.“ — „Nato sem pa v resnici radovedna“, je odgovorila cesarica. — In izlet na saneh se je faktično vršil: a seveda ne po snegu, marveč po — — — sladkorju. Baron je imel namreč največjo tovarno za sladkor na ruskem in je dal nasipati dvoredno svojega velikega parka z daljnasipnim sladkorjem. Sladkor je potem daroval svojim sosedom, ki so ga kaj kmalu pobrali.

Dražba užitninskega zakupa. Javna dražba užitninskega zakupa na vino, mošt, sadjeveo in meso za leta 1915, 1916 in 1917 se vrši dne 7. decembra t. l. ob 10. uri predpoldne na finančnem okrajnem rav-

nateljstvu v Mariboru na sledeče kraje: Celje, Dobova, Velika Pircina, Sv. Jurij ob juž. žel., Vojniki, Sv. Pavel pri Prebodu, Zalec, Ljubno, Mozirje, Vransko, Braslovče, Brežice, Laško, Sv. Lovrenc pri Mariboru, Ruše, Slivnica, Poličane, Polskava, Slov. Bistrica, Marenberg, Vuzenica, Slovenji Gradec, Misljane, Konjice, Oplotnica, Vitanje, Slatina, Ptuj, Ptujka gora in Ptuj. Natančneji pogoji se izvejo na finančnem okrajnem ravnateljstvu v Mariboru, pri okrajnih finančnih vodstvih in pri finančnih oddelkih.

Casopis za zgodovino in narodopisje. Izšel je 1. snopič 11. letnika z zanimivo vsebino.

Orehovavas-Hotinjavas. V četrtek, dne 26. novembra, se je vršila pri nas volitev župana in novega starešinstva. Izvoljen je bil zopet naš dolgoletni župan, državni in deželni poslanec Fr. Pišek. Za svetovalce so bili izvoljeni sami načinci: Jakob Falež, Franc Primec in Janez Žigart.

Sv. Ksaverij. Tudi iz naše župnije je že zahtevala vojska eno žrtev. Dne 7. novembra je padel na južnem bojišču naš vrl somišljenik in član katoliškega bralnega in izobraževalnega društva, mladnik Jakob Tesovnik. Daroval je svoji domovini najdražje, kar je imel: svoje življenje! Blag mu njegov spomin!

Cenjenim naročnikom, ki so imeli naročeno pondeljkovo Stražo samo do novega leta in vsem tistim, ki si hočejo v novem letu na novo naročiti pondeljkovo Stražo, naznanjamo, da naj zdaj še ne pošiljajo naročnine, ker še ne vedo, koliko bude list v novem letu stal. Cena za pondeljkovo Stražo za leto 1915 še ni določena. S pošiljanjem naročnine za pondeljkovo Stražo se naj tako dolgo počaka, dokler ne razpošljemo položnic. **Nikakor pa se ne sme naročnina na pondeljkovo Stražo pošiljati obenem z naročnino Slovenskega Gospodarja, ker to dela velikanske zmote. Torej potrpljenje!**

Pokritje vojnih stroškov.

V nekem članku lista „Prager Tagblatt“ obravnava finančni politik Nemške narodne zveze, prof. dr. Steinwender, vprašanje glede pokritja vojnih izdatkov, ki bodo po njegovem mnenju znašali več — „tisoč milijonov.“ Kar piše o dobavi sredstev potom posojil, nas tu ne zanima. Važna so pa iz prav posebnega političnega razloga njegova naslednja izvajanja:

Dr. Steinwender pravi:

Samo na posojila se pa ne bomo mogli omejati, marveč bomo morali ukreniti tako, kakor je ukrenila Nemčija. Mislimo namreč s tem enkratni odstop, četudi v več letih odstopljivega imetja. Če so v tej vojni tisoči izgubili svoje imetje in drugi tisoči svoje življenje, tedaj ne more nihče smatrati to zahtevo kot neumestno, da namreč imoviti sloji, ki jim je bilo imetje ohranjeno s požrtvovalnostjo drugih, en ali dva odstotka odstopijo v omenjeni namen. To bi v Avstriji — brez Ogrske — znašalo svoto ene do dveh milijard kron. Opravičba takega odstopa tiči tudi v tem, če je že treba, da se prav najbogatejši ljudje tako odtegujejo prostovoljni pomoči za ranjence in zapuščence, da postaja kar mučno.

Čim mine vojna, bomo pred povsem novo ureditvijo razmer in nadejamo se, tudi pred novo ureditvijo financ. Pri tem pa ne bomo smeli misliti zopet na izključno podraženje najpotrebnejših predmetov, na špirit, užigalice in drugačno blago, zakaj množica je v resnici storila svojo dolžnost in če ji vojna ni zamogla prizanesti, ima pa ob miru pravico do varstva.

Dr. Steinwender je s temi izvajanjem pokazal pot, ki jo bo po vojni parlament, kadar bo zopet urejeval finance, upošteval ter sklepal v smislu članekarjevem. Tako pričakujemo!

Zadnja poročila, došla v pondeljek, 30. nov.

Avstrijci ujeli 1500 Rusov.

Dunaj, 29. novembra.

Iz avstrijskega generalnega štaba se o bojih zoper Ruse uradno poroča:

Včerašnji dan (sobota) je na celi naši bojni črti na Rusko-Poljskem in v zahodni Galiciji potekel zelo mirno. V Karpatih pa smo ruske čete, ki so prodirle do mesta Homona (izhodni od Eperjesa) premagali in vrgli nazaj. Naši so ujeli 1500 Rusov.

Novi uspehi v Srbiji.

Dunaj, 29. novembra.

Z bojišča proti Srbom se uradno poroča: Sovražnik se na sedanji bojni črti obupno bori zoper naše prodiranje in skuša s protinapadi, ki se večkrat razvijejo celo do bajonetnih juršev, naše napredovanje zadrževati. Naše čete, ki stojijo na izhodni strani reke Kolubare, so na več mestih zopet pridobile nove postojanke. Naše kolone, ki so pro-

dirale preko mesta Valjeva, so že nasedle višine na izhodni strani reke Ljig ter so dole pri svojem prodiranju do črte Suvobor—osnini trikot (južno-izhodno od Valjeva). Včeraj (soboto) smo ujeli dva srbska polkovna poveljnika, 19 drugih častnikov in 1245 mož.

Pašič odstopil?

Iz Niša izvejo berlinski častniki, da je srbski ministrski predsednik Pašič moral odstopiti in se je sestavilo novi ministrstvo iz vseh strank.

Ruski polk na pomoč Srbom.

London, dne 29. novembra.

List „Times“ poroča, da je ruski pešpolk št. 15 došel na ladji, ki je bila močno naložena s strelivom in živežem, po Donavi v srbsko mesto Radujevac.

Uradno poročilo o stanju nemških armad.

Berlin, 29. novembra.

Uradno se poroča: Na zapadnem bojišču je včeraj nasprotnik napadal jugoizhodno od Yperna in zapadno od Lensa. Na izhod u je položaj na desnem bregu Visle neizpremenjen. Ruski napadi pri Lođu so bili odbiti. Protinapadi so bili uspešni. Na južnem Poljskem ni nič bistveno novega.

Veliki boji za Ypern.

Kolin, 28. novembra.

Kolinskemu listu „Kölnische Zeitung“ se javlja iz Kodanja, da se razvija na črti Ypern—La Basse velika bitka, ki že traja 48 ur. Nemci so dobili novo artilerijo in veliko število tako težkih topov, kakor še nikoli poprej. Govori se, da streljajo s temi topovi le na zelo majhno daljavo. Topovi pa izbruhajo iz svojih žrel tako velikansko množino dinamita, da povzročajo krogle iz teh velikanskih topov grozno opustošenje.

Nemški cesar na izhodnem bojišču.

Berlin, 29. novembra.

Nemški cesar se sedaj nahaja na izhodnem bojišču.

Nemški podmorski čoln potopil angleški parnik.

London, 28. novembra.

Iz Wecampa se poroča, da je potopil nemški podmorski čoln angleški parnik „Primo“ pri rtu Antifer, severno-izhodno od francoskega mesta Le Havre ob francoski morski obali. Posadko potopljenega parnika so rešili.

Turki pred Batumom.

Carigrad, 28. novembra.

Uradno se poroča: Turške čete v dolini Tšoroch so odbile izpad Rusov. Artilerija trdnjave Batum (ob Črnem morju) se je udeležila teh bojev, a brez učinka. Turške čete so prispele v ozemlje Ačschara, 10 km južnoizhodno od Batuma.

Kdo je zmagal?

Carigrad, 28. novembra.

Uradno se poroča: Rusi izjavljajo v svojih uradnih poročilih, da so bile turške čete v Kaykazu premagane in so se umaknile v Erzerum. Ta poročila so čisto kriva; turške čete so pripravljene za ofenzivo proti Rusom, ki niso koraka naredili iz svojih utrjenih postojank. Pač pa se je Rus po bitki na nezavarovanem prostoru pri Köprüköj umaknil 40 km pred zmagovitimi turškimi četami.

General Goltz zopet turški paša.

Berlin, dne 28. novembra.

Uradno se poroča: Wolffov častniški urad je izvedel iz zanesljivega vira, da so nemškega general-feldmaršala pl. Goltza odpustili iz njegovega mesta kot generalnega upravitelja Belgije ter so ga za čas vojske pridelili turškemu glavnemu stanu. Za njegovega naslednika kot upravitelja Belgije je imenovan general pl. Biesing.

Turki so res prekoračili Sueški prekop.

Rim, dne 28. novembra.

List „Italia“ poroča na podlagi obširnih poročil, da so turške prednje straže prekoračile Sueški prekop in so, ojačene po rodovih, ki prebivajo v bližini prekopa, prodirle po cesti proti mestu Bubastis. Sueški prekop je, kakor poročajo italijanski kapitan, v resnici zaprt, vendar je vsem italijanskim ladjam dovoljena prosta vožnja po prekopu. Angleško vojno brodovje se je že pred osmimi dnevi vrnilo pred mesto Port-Said (ob Sueškem prekopu), a je čez nekaj časa zopet odplovalo na odprto morje.

Vojska med Japonsko in Kitajsko.

Bukarešta, dne 28. novembra.

Bukareštanskim listom se poroča iz Londona, da bo tudi Kitajska posegla v sedanji evropski spor. Angleški poslanik v Tokiu poroča, da se je razmerje med Japonsko in Kitajsko tako poostrižilo, da utegne v najkrajšem času Kitajska napovedati Japonski vojsko.